

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม

ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม

The Learning Management Model for Preserving Thai History on Nakhon

Phanom Miracle of Students Under the Nakhon Phanom

Secondary Education Service Area *๑

พระครูสังฆรักษ์สิรภพ จิตสีโล (จาริอุต), นิรัช เรืองแสน, สมควร นามสีฐาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Phrakhrusangkharaksiraphop, Niraj Ruangsang, Somkhuan Namseethan

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus.

Email: som_1205@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม (2) เพื่อพัฒนารูปแบบ (3) เพื่อนำรูปแบบไปใช้ และ (4) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (R&D) วิธีการดำเนินการวิจัย ในงานวิจัยนี้มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 109 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน และ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 50 รูป/คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test (Dependent)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม มีองค์ประกอบ ดังนี้ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) วิธีการสอน (5) การวัดและประเมินผล

* ได้รับบทความ: 13 กรกฎาคม 2566; แก้ไขบทความ: 18 กันยายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 30 ธันวาคม 2566

2. ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม มีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในการใช้รูปแบบเพื่อการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทย

3. คะแนนเฉลี่ยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุมะหม้าประชาสรรค์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ระดับแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, อนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทย, ปาฏิหาริย์นครพนม

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study the problems and ways to develop the learning management for preserving the Thai history on ‘the Nakhon Phanom Miracle’ of students under the Nakhon Phanom secondary education service area; (2) to develop the learning management model for preserving Thai history on Nakhon Phanom Miracle of students under the Nakhon Phanom secondary education service area; (3) to apply the developed model; (4) to study the effectiveness of the model. This research used the research and development research methods (R&D). The sample group of this research consisted of 109 students, 6 key informants, and 50 students in the target group. The statistics used in the research were: Percentage, Mean, Standard Deviation, and t-test (Dependent).

The research results were as follows:

1) The problematic level on the learning management for preserving Thai history on ‘the Nakhon Phanom Miracle’ of students under the Nakhon Phanom secondary education service area was statistically rated at the moderate level. The learning

management model for preserving the Thai history on ‘the Nakhon Phanom Miracle’ of students under the secondary education service area, Nakhon Phanom Province has the following components: (1) principles; (2) objectives; (3) content; (4) teaching methods; (5) measurement and evaluation.

2) The quality assessment of the learning management model for preserving Thai history on ‘the Nakhon Phanom Miracle’ of students under the secondary education service area, Nakhon Phanom Province Overall was at the highest level in terms of its appropriateness, accuracy, possibility, and the benefits of using the model for learning management to preserve Thai history.

3) The achievement test average score after using the learning management model to preserve Thai history on ‘the Nakhon Phanom Miracle’ of students under the secondary education service area, Nakhon Phanom Province was higher than before the study with a statistical significance level of .05.

4) The satisfaction of the fourth-year secondary school students at Ummomaprachasan School, That Phanom District, Nakhon Phanom Province with the learning management model was at a high level. The level of quality assessment of the learning management model was at the highest level.

Keywords: The Learning Management, Model for Preserving Thai History, Nakhon Phanom Miracle

บทนำ

ประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยพฤติกรรมหรือเรื่องราวของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในอดีตเป้าหมายของการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ คือ การทำความเข้าใจเรื่องราวของสังคมในอดีตให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพื่อนำมาเสริมสร้างความเข้าใจในสังคมปัจจุบัน วิชาประวัติศาสตร์จึงเป็นสาระวิชาที่รวบรวมมวลประสบการณ์ของมนุษย์ทุก ๆ ด้าน ประวัติศาสตร์กับชีวิตมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกออกจากกันได้ โดยมักมีความเกี่ยวข้องกับการอธิบายเพื่อหาสาเหตุปัจจัยของการเปลี่ยนแปลง ความต่อเนื่องของเหตุการณ์จากสมัยหนึ่งไปสู่ปรากฏการณ์อีกสมัยหนึ่ง โดยมีนักประวัติศาสตร์เป็นผู้เชื่อมโยงอดีตเข้าสู่ปัจจุบันและอนาคต หรือเป็นการอธิบายว่าอดีตส่งผลต่อปัจจุบันอย่างไร และปัจจุบันส่งผลอย่างไรต่ออนาคตอย่างไร ประวัติศาสตร์จึงเป็นบทเรียนที่จะทำให้สังคมใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสิ่งต่างๆได้ในปัจจุบัน

เนื่องจากอดีตมักจะหวนกลับมาเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์และสังคมในปัจจุบันอยู่เสมอ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจในมรดกความเป็นมาของวัฒนธรรมมนุษยชาติ การศึกษาวัฒนธรรมผ่านประวัติศาสตร์ย่อมแสดงถึงวิถีการคิด วิธีการปฏิบัติของมนุษย์ซึ่งสะท้อนออกมาในแต่ละยุคสมัยอย่างแตกต่างกัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา) และยิ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้ศึกษามีความรู้ ทักษะคิด การอ่านอย่างรอบด้าน

ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมความมานะ รอบคอบ ความเป็นระบบระเบียบและความสามารถในการวิเคราะห์วิพากษ์ข้อมูลที่ต้องมีความละเอียดถี่ถ้วนในการเข้าถึงสภาพปัญหาอันสลับซับซ้อนของสังคมมนุษย์ในทุกยุคสมัยได้

ในปัจจุบันสภาพปัญหาการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ พบว่า มีปัญหาหลากหลายด้านเช่น ปัญหาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาไม่ครอบคลุม และไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาขาดเนื้อหาสำคัญบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน บริบทของโรงเรียน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) สภาพและปัญหาเกี่ยวกับครู ผู้สอนขาดการสรุปความคิดรวบยอดและความเข้าใจในคุณค่า และประโยชน์ของการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง ขาดการศึกษาเพื่อที่จะเชื่อมโยงระหว่างปรัชญาทางการศึกษาและปรัชญาทางประวัติศาสตร์ กับแนวทางการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการสอนประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการทางประวัติศาสตร์ จึงไม่สามารถและไม่ค่อยจะมีการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ควรออกแบบการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักการวิเคราะห์ สรุปเหตุผล และผลกระทบของเหตุการณ์ และเรื่องราวในอดีต ตลอดจนรู้จักเปรียบเทียบ สังเคราะห์ และประเมินค่าข้อเท็จจริงในทางประวัติศาสตร์ทั้งในชั้นเบื้องต้นและสูงกว่านั้น รวมทั้งรู้จักวิธีการวิทยาศาสตร์และประวัติศาสตร์ และรักที่จะช่วยการค้นหาคำรู้เพิ่มเติมจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์สำคัญ คือ การเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้กับตนเองให้มากที่สุดการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จึงควรมีการปรับบทบาทของครูผู้สอนที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปสู่การเป็นผู้ชี้แนะแนวทางการสืบค้นความรู้ โดยให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญที่สุดในการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ฝึกทักษะคิด การค้นคว้าการสังเกตเพื่อเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้

การศึกษาประวัติศาสตร์ จึงเป็นวิธีการที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองต้นแบบในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นวัฒนธรรม เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันได้ลดทอนความสำคัญวัฒนธรรมของท้องถิ่นลง อันเนื่องมาจากปัจจัยการพัฒนาประเทศในเชิงเดียวที่มุ่งจะอนุรักษ์วัฒนธรรมประจำชาติ เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ และในขณะเดียวกันก็ค่อยๆลดทอนความสำคัญของวัฒนธรรมใน

ท้องถิ่น โดยปราศจากการคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งผลให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเริ่มที่จะหายไปจากวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น นำมาสู่ปัญหาวิกฤตทางด้านวัฒนธรรมทำให้คนในท้องถิ่นเกิดความรู้สึกไร้ตัวตน ไร้ราก ไร้วัฒนธรรม และจะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอีกมากมายการสร้างความเป็นพลเมืองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมของท้องถิ่น

ตัวตน จิตสำนึก วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการรื้อฟื้นสำนึกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นโดยผ่านการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และสร้างความเป็นพลเมืองต้นแบบจากการเรียนรู้วิธีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านปราชญ์ชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้านและนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบัน ได้อย่างเหมาะสม

จากสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่องปาฏิหาริย์นครพนม พบว่า กระบวนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของผู้เรียนส่วนใหญ่มาจากส่วนกลางที่เน้นความสำคัญของประวัติศาสตร์ชาติ ที่ส่งผลกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่ ที่เป็นการท่องจำเนื้อหาในแบบเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์กลายเป็นรายวิชาน่าเบื่อ และไม่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยเฉพาะความเป็นมาของจังหวัดนครพนม ที่ตัวเองอาศัยอยู่ หรือเกี่ยวกับความเป็นมาของสิ่งที่คนในจังหวัดนั้นๆ เคารพบูชา อย่างเช่น องค์พระธาตุพนม พญาศรีสัตตนาคร ทำให้การเรียนในระดับศึกษามัธยมปลายซึ่งขาดกระบวนการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ การหาข้อสรุปจากหลักฐานประวัติศาสตร์ และไม่รู้ความเป็นมาของจังหวัดตัวเอง ทำให้ไม่เกิดความภูมิใจในจังหวัดตัวเอง ไม่สามารถเล่าความเป็นมาของจังหวัดตัวเองให้คนอื่น ฟังได้ ทำให้สภาพการศึกษาประวัติศาสตร์ของสถานศึกษาจึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และขณะเดียวกันประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวตนและอัตลักษณ์ของผู้เรียนที่แท้จริงในพื้นที่ กลับไม่ได้ให้ความสำคัญมากเท่าประวัติศาสตร์ชาติ และมีบทบาทน้อยในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ทั้งที่ชุมชนมีทรัพยากรที่สำคัญคือ ปราชญ์ชุมชนและครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นพลเมืองชุมชนต้นแบบที่สำคัญ ที่นักเรียนควรมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผ่านทอดประสบการณ์จากพลเมืองต้นแบบ เพื่อเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาผู้เรียนอันจะนำไปสู่ความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในโรงเรียน นอกจากจะศึกษาประวัติศาสตร์จากส่วนกลางแล้ว โรงเรียนจึงควรเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือของสถานศึกษาและพลเมืองชุมชนต้นแบบ ผ่านปราชญ์ชุมชนและครูภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ทรัพยากรบุคคลในชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทราบเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของจังหวัดตัวเอง และได้ทราบเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดที่ตัวเองอาศัยอยู่ที่คนเคารพบูชา ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็น

ความสำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม นำมาให้ครูได้นำไปจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้รู้และเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ในจังหวัดของตัวเอง ได้เกิดความภาคภูมิใจ และได้ นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม
4. เพื่อประเมินผลลัพธ์ของการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 วิธีการดำเนินงานระยะที่ 1 (R1)

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนธาตุพนม โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล และโรงเรียนอุมเหม้าประชาสรรค์ รวมทั้งสิ้น 150 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปี 2565

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนธาตุพนม โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล และโรงเรียนอุมเหม้าประชาสรรค์ รวมทั้งสิ้น 109 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปี 2565 กำหนดโดย สุ่มทสุทธาโรยามาเน และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling)

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ครูที่มีตำแหน่งชำนาญการพิเศษ จำนวนทั้งหมด 6 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้าน ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม โดยมีเกณฑ์ การคัดเลือก ดังนี้ (1) เป็นครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ในหมวดวิชา ประวัติศาสตร์ (2) เป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนมาหลายปี โดยได้เลือกครูที่มีตำแหน่งชำนาญการพิเศษ

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทาง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม มีดังนี้

(1) แบบสอบถามสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม

(2) แบบสัมภาษณ์แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม จำนวน 1 ฉบับ

วิธีการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 (D1)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวนทั้งหมด 5 รูป/คน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา จำนวน 1 คน ด้านประวัติศาสตร์ จำนวน 1 คน ด้านสังคมศึกษา จำนวน 1 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน

กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 คน ที่เรียนใน โรงเรียนธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวนทั้งหมด 7 รูป/คน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา จำนวน 2 คน ด้านประวัติศาสตร์ จำนวน 2 คน ด้านสังคมศึกษา จำนวน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน

เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

1. คู่มือ “การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม”

2. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและหลักสูตร (ฉบับที่ 2)

วิธีการดำเนินงานวิจัยระยะที่ 3 (R2)

กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวนทั้งสิ้น 50 คน คือ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ของโรงเรียนอู่หม้าประชาสรรค์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

รูปแบบการวิจัย ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม ไปใช้กับ

กลุ่มเป้าหมาย คือ จำนวนทั้งสิ้น 50 คนเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ของโรงเรียนอัมเหม้นาประชาสรรค์ อำเภอรามัญ จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นการดำเนินการทดลองแบบ One Group Pretest -Posttest Design

วิธีการดำเนินการวิจัยระยะที่ 4 (D2)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวนทั้งหมด 5 รูป/คน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา จำนวน 1 คน ด้านประวัติศาสตร์ จำนวน 1 คน ด้านสังคมศึกษา จำนวน 1 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน

เครื่องมือวิจัยและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและหลักสูตร (ฉบับที่ 2)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยระยะที่ 1

- ระดับสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
- ผลวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า รูปแบบนี้ว่า SIM-AE Model อักษรย่อของรูปแบบได้มาจากสาระสำคัญของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษเพื่อต่อการจดจำ

2. ผลการวิจัยระยะที่ 2

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ตามศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 แล้วได้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ตามศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม โดยมีองค์ประกอบดังนี้ (1) หลักการ คือ ผู้เรียนค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เน้นการฝึกฝนและลงมือปฏิบัติในสภาพจริง ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ต่อยอดความคิดผลิตภาพผลิตเป็นผลงานหรือชิ้นงานได้ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยี (2) วัตถุประสงค์ คือ สร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ค้นคว้า และแสวงหาความรู้ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครพนมด้วยตนเองจากแหล่งต่างๆ ข้อมูลและที่มาต่างๆ โดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยี (3) เนื้อหา คือ

ประกอบด้วย ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดนครพนม ความเป็นมาขององค์พระธาตุพนม ประวัติพระอาจารย์เกจิในจังหวัดนครพนม สิ่งศักดิ์สิทธิ์ผู้ดูแลองค์พระธาตุพนม และตำนานและความศักดิ์สิทธิ์ขององค์พระธาตุพนม เป็นต้น (4) **วิธีการสอน** แบ่งออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน: ครูควรเตรียมสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพ คลิปวิดีโอ เรื่องราวต่างๆ เพื่อกระตุ้นความรู้ ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ขั้นที่ 2 ขั้นสอน: ครูควรแนะนำแหล่งข้อมูลในการสืบค้นให้กับนักเรียน เช่น วารสาร หนังสือพิมพ์ แมคคาซีน เว็บไซต์ต่างๆ ครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกับการระดมความคิด ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป: การวิเคราะห์ข้อมูลที่สืบค้นได้ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลหรือความรู้ใหม่ (5) **การวัดและประเมินผล** คือ การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย (1) ด้านการใช้ความรู้ (2) ด้านทักษะ และ (2) ด้านคุณลักษณะของนักเรียน

จากนั้นได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบลงในตารางองค์ประกอบของรูปแบบ และได้ตั้งชื่อรูปแบบนี้ว่า SIM-AE Model อักษรย่อของรูปแบบได้มาจากสาระสำคัญของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษเพื่อง่ายต่อการจดจำ

องค์ประกอบ	รายละเอียด
1) หลักการ	ภาษาไทย: ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ภาษาอังกฤษ: Search for building oneself knowledge (S)
2) วัตถุประสงค์	ภาษาไทย: เพื่อสร้างความรู้ ทักษะ เจตคติ ผ่านกระบวนการสืบเสาะ ภาษาอังกฤษ: Investigate knowledge, practical skills and attitude through the searching process (I)
3) เนื้อหา	ภาษาไทย: ปาฏิหาริย์นครพนม ภาษาอังกฤษ: Miracle of Nakhon Phanom City (M)
4) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	ภาษาไทย: ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป โดยเน้นการกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ภาษาอังกฤษ: Approach in three steps of teaching: Introduction, Information and summary through a collaborative learning process (A)
5) การวัดและประเมินผล	ภาษาไทย: ความสามารถของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย (1) ด้านการใช้ความรู้ (2) ด้านทักษะ และ (2) ด้านคุณลักษณะของนักเรียน ภาษาอังกฤษ: Evaluation in ability in terms of knowledge, skills and student characteristics (E)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1	หลักการ	4.70	0.67	มากที่สุด	3
2	วัตถุประสงค์	4.70	0.67	มากที่สุด	4
3	เนื้อหา	4.40	0.69	มาก	5
4	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	4.80	0.42	มากที่สุด	1
5	การวัดและประเมินผล	4.80	0.42	มากที่สุด	2
รวม		4.68	0.14	มากที่สุด	

3. ผลการวิจัยระยะที่ 3

การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม โดยการทดสอบ T – test

ทดสอบ	จำนวน นร.	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig.
-------	-----------	-----------	-----------	------	---	----	------

ก่อนเรียน (Pretest)	50	20	9.86	1.66	29.56	49	.000
หลังเรียน(Posttest)	50	20	18.10	1.08			

คะแนนเฉลี่ยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิจัยระยะที่ 4

- ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอู่เม่นหม้าประชาสรรค์ อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม โดยรวม อยู่ในระดับมาก

- ระดับแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด”

อภิปรายผล

ระดับสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 15 นักเรียนอยากให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครพนมผ่านกิจกรรมทัศนศึกษาของโรงเรียน รองลงมา คือ ข้อ 14 นักเรียนอยากให้มีแหล่งเรียนรู้ออนไลน์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครพนม และข้อ 13 นักเรียนอยากให้มีแหล่งเรียนรู้ชุมชนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครพนม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 5.1 นักเรียนเข้าใจพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม และปาฏิหาริย์เกี่ยวกับองค์พระธาตุพนมได้ จากข้อมูลเชิงปริมาณอาจนำไปสู่สมมติฐานว่า การจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม ยังคงเป็นปัญหาเนื่องจากไม่มีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เนื่องจากสถานการณ์ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ ที่กล่าวว่า นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี เมื่ออยู่ในที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามอย่างเป็นกันเองมีการใช้สื่อเทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ มีเครื่องมือหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อ

ต่อการเรียนรู้จะช่วยจูงใจและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสที่จะเกิดความคิดผลิตภาพและการสร้างชิ้นงานได้สำเร็จมากยิ่งขึ้น

การจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม มีองค์ประกอบ ดังนี้ (1) **หลักการ** คือ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (2) **วัตถุประสงค์** คือ สืบเสาะหาความรู้ สร้างทักษะและเจตคติ (3) **เนื้อหา** คือ ปาฏิหาริย์นครพนม (4) **วิธีการสอน** แบ่งออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป โดยเน้นการกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (5) **การวัดและประเมินผล** คือ ความสามารถ (1) ด้านการใช้ความรู้ (2) ด้านทักษะ และ (2) ด้านคุณลักษณะของนักเรียน สอดคล้องกับ **จุฑามาศ อนุกุลวรรธนะ ชรินทร์ มั่งคั่ง และแสง แสนบุตร** ที่กล่าวว่าแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองชุมชนต้นแบบในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองต้นแบบในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมในท้องถิ่น เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชุมชน และสร้างรูปแบบการอนุรักษ์เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนไม่ให้สูญหายไป เรียนรู้และทำงานร่วมกับคนในชุมชนอย่างเป็นระบบ ควรเปิดโอกาสให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากมวลประสบการณ์ของพลเมืองชุมชนต้นแบบ เมื่อผลการเรียนรู้สำเร็จแล้วควรมีการแบ่งปันความรู้ขยายแนวคิด ให้กับผู้อื่นเพื่อการสืบทอดแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนให้คงอยู่อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ **วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ และวรรณ นิมิตรพงษ์กุล** ที่กล่าวว่า รูปแบบการสอนต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้ความรู้ เน้นพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เน้นให้นักเรียนมีทักษะมากกว่าเนื้อหา สอนสาระน้อย ๆ ให้นักเรียนได้ค้นคว้าเอง ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติเพื่อค้นคว้าหาความรู้ สร้างผลงาน และสอดคล้อง **พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และพะเยาว์ ยินดีสุข** สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นการเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติ ลงมือทำชิ้นงาน และใช้กระบวนการคิด ค้นคว้าแสวงหาความรู้ สะท้อนความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้ลงมือทำผู้เรียนจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ของตนเอง

ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า องค์ประกอบ

และรายละเอียดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 5) การวัดและการประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบและรายละเอียดของรูปแบบได้มาโดยการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการ

จัดการเรียนรู้จากจอยส์ และวีล (Joyce & Weil) แอนเดอร์สัน (Anderson) และทิสนา แชมมณี อีกทั้งศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิซึม ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคชันนิซึม ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และเชิงผลิตภาพ และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของนักการศึกษาหลายท่าน แล้วนำมาเป็นองค์ประกอบของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ **จอยส์และวีล (Joyce & Weil)** ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ คือ หลักการ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการ และการวัดและประเมินผล หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะเป็นตัวชี้เรื่อกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผล เป็นส่วนหนึ่งของประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ **แอนเดอร์สัน (Anderson)** ที่กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่หลักการ วัตถุประสงค์หลักฐานที่แสดงการยอมรับประสิทธิภาพของรูปแบบนั้น สอดคล้องกับ **ทิสนา แชมมณี** ที่กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องประกอบด้วย ทฤษฎี หลักการแนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักการของรูปแบบการสอนนั้น การจัดองค์ประกอบให้มีความสัมพันธ์กันจะทำให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

(1) หลักการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เน้นการฝึกฝนและผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติในสภาพจริง ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ต่อยอดความคิดผลิตเป็นผลงานหรือชิ้นงานได้ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยี ที่เป็นดังนี้เพราะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ปรัชญา การศึกษาเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับ **เพียเจต์ (Piaget)** อังถึงใน (บุปผชาติ ทฬัทธิกรณ) กล่าวว่าหลักการสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และความสำคัญของความรู้เดิม เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ สอดคล้องกับเพเพิร์ต (Papert อังถึงใน สหัทยา พลภัททิ และมูลนิธิศึกษาพัฒนา) กล่าวว่าหลักการสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ และสอดคล้องกับ **ไพทอร์ย ลินลาร์ตัน**และคนอื่น ๆ กล่าวว่า หลักการสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ฝึกฝนและปฏิบัติในสภาพจริง ผู้เรียนสร้างความรู้

นำความรู้ ความคิดไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม (2) วัตถุประสงค์เป็นเป้าหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเพื่อให้แสดงถึงเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้น คือ ผู้เรียนสืบเสาะหาความรู้ สร้างทักษะและเจตคติด้วยตนเอง และนำความรู้ไป

ประยุกต์ต่อยอดความคิดผลิตเป็นผลงานหรือชิ้นงานได้ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยี เนื้อหา ได้จากการวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ระดับชั้นมัธยมศึกษา เนื้อหา สาระประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยได้จัดลำดับเนื้อหา โดยเรียงเนื้อหาที่ต้องศึกษาก่อนหลัง และเนื้อหาที่มีความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยเฉพาะเนื้อหาเรื่องปาฏิหาริย์นครพนม (4) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ชี้อธิบาย และ 3) ชี้อภิปราย โดยเน้นการกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือในการพัฒนาชิ้นงาน (5) การวัดและการประเมินผล เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย (1) ด้านการใช้

ความรู้ (2) ด้านทักษะ และ (2) ด้านคุณลักษณะของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ **วิภาวรรณ พินลา และ วิภาดา พินลา** ได้กล่าวว่า การวัดและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ควรมุ่งเน้นการประเมินให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติหรือประเมินสภาพจริงของผู้เรียนในสถานการณ์ที่หลากหลายในมิติต่าง ๆ เพื่อดึงความสามารถที่อยู่ในตัวของนักเรียนออกมา เชื่อมโยงกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการวิเคราะห์ของการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม ประกอบด้วยสมรรถนะย่อย 5 สมรรถนะ ได้แก่ (1) ความสามารถในการใช้ความรู้ (2) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (3) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (4) ทักษะการสร้างและผลิตชิ้นงาน และ (5) การมีจิตใ้มุ่งมั่นสร้างผลงานใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ สอดคล้องกับกาญจนาชนก ภัทธินิขานันท์ พบว่า สมรรถนะหลักเพื่อใช้ในการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ต้องประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ (1) องค์ประกอบด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ (2) องค์ประกอบด้านการทำงานเป็นทีม (3) องค์ประกอบด้านความสามารถในการเรียนรู้ (4) องค์ประกอบด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ (5) องค์ประกอบด้านภาษาและเทคโนโลยี (6) องค์ประกอบด้านการยึดมั่นในความถูกต้อง และ (7) องค์ประกอบด้านการสื่อสาร และสอดคล้องกับ **เบญญาภา คงมาลัย** พบว่า สมรรถนะการจัดการความรู้ของนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต ประกอบด้วย 9 สมรรถนะ ได้แก่ (1) มีความรู้ด้านหลักการจัดการความรู้ (2) มีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (3) มีทักษะด้านการบ่งชี้ความรู้ (4) มีทักษะในการจัดการความรู้ (5) มี

ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล (6) มีทักษะในการแบ่งปันความรู้ (7) มีทักษะการคิดและการแก้ปัญหา (8) มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์ในการจัดการความรู้ และ (9) มีความรับผิดชอบในการแบ่งปันความรู้

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้จัดเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา โดยมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่พัฒนาสมรรถนะเชิงผลิต ซึ่งพัฒนานักเรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียน โดยนักเรียนได้เรียนรู้ตามแบบการเรียนรู้ของตนเอง นักเรียนค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ได้ฝึกฝนและลงมือปฏิบัติในสภาพจริง นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ต่อยอดได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยี

ในกระบวนการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา และด้านการวัดและการประเมินผลโดยมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางจัดการเรียนรู้ และสะท้อนความคิดจากการปฏิบัติทุกขั้นตอนโดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ก่อนดำเนินการในแต่ละขั้นตอนทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ จอยส์ และวีล (Joyce & Weil) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ คือ หลักการจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการ และการวัดและประเมินผล หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะเป็นตัวขึ้นำกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผล เป็นส่วนหนึ่งของประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ แอนเดอร์สัน (Anderson) ที่กล่าวว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้จะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่หลักการ วัดจุดประสงค์ หลักฐานที่แสดงการยอมรับประสิทธิภาพของรูปแบบนั้น สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี ที่กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องประกอบด้วย ทฤษฎี หลักการแนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักการของรูปแบบการสอนนั้น การจัดองค์ประกอบให้มีความสัมพันธ์กันจะทำให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ

ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม ของนักเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน หลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ประวัติศาสตร์ไทยเรื่อง ปาฏิหาริย์นครพนม นอกจากนี้ การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ศึกษาค้นคว้าและ

แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ได้ฝึกฝนและลงมือ ปฏิบัติในสภาพจริง นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ต่อยอดความคิดผลิตเป็นผลงานหรือชิ้นงานได้ด้วยตนเอง อีกทั้งนักเรียนยังสามารถนำความรู้ และนำเสนอสนธิสาระประวัติศาสตร์ที่ได้จากการเรียนรู้ใน

สาระประวัติศาสตร์ ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ที่เป็นดังนี้เพราะผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง สอดคล้องกับเพียเจต์ (Piaget อ้างถึงใน บุปผชาติ ทัพพิกรณ์) กล่าวว่าหลักการสำคัญของกระบวนการ จัดการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และความสำคัญของความรู้เดิม เชื่อมโยง ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ สอดคล้องกับ เพเพิร์ต (Papert อ้างถึง ใน สหทัยา พลภักดิ์ และมูลนิธิศึกษา พัฒนา) กล่าวว่าหลักการสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้ ได้ด้วยตนเองและสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ และสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคนอื่น ๆ กล่าวว่า หลักการสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ฝึกฝนและปฏิบัติใน สภาพจริง ผู้เรียนสร้างความรู้ นำความรู้ ความคิดไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อ เทคโนโลยีที่เหมาะสม และมีผลงานในลักษณะผลผลิตของโครงการ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อ ส่งเสริม

สมรรถนะ สาระประวัติศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นครั้งนี้ สามารถส่งเสริมสมรรถนะ สาระประวัติศาสตร์ผู้เรียนสูงขึ้น อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือการจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์,
- กาญจนากร ภัทรวินิชนันท์. “การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะหลักเพื่อใช้ประเมินข้าราชการ ภาคราชการ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา”. วารสาร บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2554): 89-94.
- ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์. “กลยุทธ์การจัดการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่น : ภารกิจของห้องสมุด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุภูลวรรณะ ชรินทร์ มั่งคั่ง และแสวง แสนบุตร, “แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองชุมชนต้นแบบในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของ นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564): 24.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุภูลวรรณะ ชรินทร์ มั่งคั่ง และแสวง แสนบุตร. “แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- เฉลิม มลิลา นิตินันท์ปริชา. (2559). เทคนิคการสอนประวัติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ทศนา แซ่มณี และคณะ. (2559). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- บุปผชาติ ทักษิณ. (2552). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,
- เบญญาภา คงมาลัย. (2554). “รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการความรู้ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต”. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และพเยาว์ ยินดีสุข. (2561). การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2560). คิดผลิตภาพ: สอนและสร้างได้อย่างไร, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2560). โรงเรียน 4.0: โรงเรียนผลิตภาพ. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยครูศาสตร์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต..
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2543). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา,
- วิภาวรรณ พินลา และวิภาดา พินลา. (2561). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง กับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ และวรรณนิมิตพงษ์กุล. (2562). สอนสร้างสรรค์ เรียนสนุกยุค 4.0, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- สหทัย พลปฎิ และมูลนิธิพัฒน์, ทฤษฎี Constructionism: การศึกษาในโรงเรียน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.moe.go.th/moe/upload/news_research [30 กันยายน 2565].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวการสอนประวัติศาสตร์: ประวัติศาสตร์ไทย
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ครู แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายวิธีเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Anderson, T. P., “Using models of instruction”, In C. R. Dills and A. J. Romis Zowski (Eds.), (1997), Instructional development paradigms, Englewood Cliffs, (NJ: Education Technology Publications, pp. 521-533.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2003). Models of teaching.